І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone:
BArclay 7-4125

РІК LXVII. Ч. 211. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 2-го ЛИСТОПАДА 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 2, 1960 No. 212. VOL. LXVII.

ПРЕЗИДЕНТ ЗБІЛЬШУЄ СВОЮ УЧАСТЬ У ВИБОРЧІЙ КАМПАНІЇ

НІКСОН ПОВЕДЕ В ЦЬОМУ ТИЖНІ ТАКУ ЕНЕРГІЙНУ КАМПАНІЮ, ЯКОЇ ЩЕ НЕ БУЛО; КЕННЕДІ ЗАЯВЛЯЄ, ЩО ВІН „НЕ ПОНИЖУЄ" АМЕРИКУ, ТІЛЬКИ ТЕПЕРІШНІЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОВІД

Вашингтон. — Президент Айзенгавер вирішив 31 жовтня збільшити свою участь у виборчій кампанії і цього тижня виступить, крім заповідженої вже поїздки до Ню Йорку і його околиці, ще і в Питтсбургу, Па, та в Клівленді, Огайо, де буде промовляти за вибір Ніксона і Ладжа. Це рішення зробив Президент після двогодинної конференції в Білому Домі з віце-президентом Ричардом Ніксоном, колишнім головою Республіканського-Крайового Комітету Ліонардом Голлом та керівником Ніксонової виборчої кампанії секретарем внутрішніх справ Фредом Сітоном. На цій конференції вирішено, щоб Президент відвідав і ці два міста, бо гадають, що перемога Ніксона залежить від того, чи йому вдасться здобути Пенсилвенію. В Ню Йорку Президент виступатиме разом із Ніксоном і Ладжом і з ним їздитиме також нуйоркський губернатор Рокефеллер. Журналісти запитували пресового секретаря Джеймса Гаґерті, чому Президент вирішив виступати ще в Питтсбургу і в Клівленді, на що Гаґерті з усміхом відповів, що це сталось тому, що це є „гарні" міста. Республіканці стверджують, що можливості перемоги Ніксона зростають в останніх днях. Гаґерті сказав, що ще не є відомо, коли Президент промовлятиме в тих двох містах, але натякнув, що це може бути в п'ятницю, після того, як Айзенгавер вернеться з Ню Йорку. Ніксонів представник заявив, що в цьому тижні він поведе таку енергійну виборчу кампанію, якої досі ще не було. Ніксон сказав репортерам: „На мою думку хвиля звертається в наш бік, і я вірю, що ми переможемо". Ніксон заявив, що сенатор Кеннеді переступив вже вершок своїх успіхів, і тепер іде вниз, бо той вершок здобув Кеннеді завчасно. Ніксон ще 31-го жовтня відлетів до Ню Джерзі, де виступав в Ріджвуді і в Нюарку. — Сенатор Кеннеді 31-го жовтня вів виборчу кампанію в Пенсилвенії і промовляв у Филаделфії та її околиці. Він сказав до 4,000 присутніх, що „ЗДА не можуть собі дозволити на те, щоб республіканці під проводом віце - президента Ніксона ще 4 роки були керівниками цієї країни". Він сказав, що війну можна почати при допомозі натиснення ґудзика, але миру подібним способом не можна здобути, як це плянує Ніксон. Кеннеді твердив, що, на його думку, ртивалий мир можна здобути тільки тоді, коли Америка буде сильною, коли „сильна економіка буде підтримувати сильну оборонну поставу", яка спиратиметься на сильне громадянство, свідоме своєї цілі. Кеннеді казав: „Тепер іде не про вибір між двома особами Ніксона і мною, ані не про вибір між двома партіями. Тепер треба вибирати між двома концепціями, чим мають бути ЗДА". В цьогорічних виборах треба вибирати, чи 1960-ті роки мають бути „найкращими роками для ЗДА, чи маємо і надалі скочуватися вниз, йдучи за течією". Кеннеді відкинув оскаржування республіканців в тому, що він „понижує Америку", бо він тільки в правдивому світлі представляє теперішній республіканський провід, і це можна б назвати понижуванням республіканців, а не цілої Америки. В телевізійній промові Кеннеді заявив, що в цьогорічних виборах Америка має показати світові, що вона „починає йти вгору знов", як це було давніше за демократичних урядів, а не стояти на місці, як це було за республіканців. Кеннеді висміював Ніксона за те, що віце - президент обіцяв відвідати країни поза залізною заслоною. „Ті, що збираються це робити, казав Кеннеді, повинні передтим відвідати, і то ще перед виборами, деякі міста з вугільною і сталевою промисловостями", і там вони побачили б, що і тут не все є в порядку. Коли Америка буде стояти на місці, і коли вона буде самовдоволена зі своїх осягів, то вона легко впаде жертвою ворога. „Я ніколи не говорю вам, що „ніколи в ЗДА не було так добре, як є тепер", — казав Кеннеді, „бо я бачу, що не все є в нас добре". Ніксон заявив журналістам, що мусить відвідати всі стейти ЗДА, в тому і Аляску, бо він хоче, щоб історики могли ствердити, що Америка в цьому часі була дійсно двопартійною країною. Ніксон вже відвідав 47 стейтів і має ще бути у Вайомінгу Південній Каролайні і Алясці.

Цьогорічні американські інвестиції за кордоном мають становити $3,852,000,000

Вашингтон. — Американські підприємці передбачають, що цьогорічні інвестиції за кордоном винесуть $3,852,000.000. Те саме число подає і департамент торгівлі. Минулорічні інвестиції американських фірм за кордонами ЗДА виносили $3,717,000.000, а рекордовою сумою в цій ділянці було $4,819,000.000 із 1957 року. Найбільше американських інвестицій іде до Канади. Цього року вони мають винести $1,229.000.000 на $30 000.000 більше як в 1959 році. Американські інвестиції в країнах вільної Европи мають дійти цього року до суми $1,099,000.000, а в 1959 році вони становили $874,000.000. Інвестиції американських фірм до латинських американських держав мають зменшитись і дійти цього року до суми 874,-000.000, а минулого року вони виносили — $1,044,000.000.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** в середу 2-го листопада прибуде до Ню Йорку, де виступатиме під час виборчої кампанії в чотирьох місцях. Республіканці влаштують йому параду по Бродвею. Разом із президентом будуть обидва республіканські кандидати віце - президент Ричард М. Ніксон і колишній амбасадор до Об'єднаних Націй Генрі Кебот Ладж та обидва нюйоркські республіканські сенатори Джекоб К. Джевітс і Кеннет Б. Кіттінґ. Промову Президента в Колізеї будуть передавати через телевізійні і радіові стації по цілій країні від 8:30 увечері до 9 години.

● **Сенатор - республіканець** Стайлс Бріджес заявив у Літлтові, Ню Гепшир, що неправду говорять ті, які твердять, що збройні сили ЗДА є менші в порівнанні зі збройними силами СССР. Сенатор Бріджес казав, що він має доступ до всіх комісій в Конґресі, які займаються збройною проблемою, бо є членом Сенатської Комісії Збройних Сил, підкомісії готовости і підкомісії для справ Центральної Розвідки, і знає, як представляється оборонна проблема ЗДА.

● **Поліцист Едвард Вітковські** в Ню Йорку мав останньої неділі дивну пригоду, бо, ловлячи злодія, вистрілив до нього перед входом до катедри св. Патрика, а пізніше здогаяв його в катедрі, куди той злодій 26-річний Вілліям Фішер втік. В катедрі не вдалося зловити злочинця, бо він втік із неї тим виходом, який виходить на П'яту Евеню, де люди, що йшли до катедри, його зловили. Злодій вкрав був із авта на вулиці два фотографічні апарати, які від нього відобрали.

УКРАЇНЦІ У РОЗГАРІ ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ

Генрі Кебот Ладж, республіканський кандидат на віце-президента, під час кампанії в Нюарку та околиці в понеділок 31-го листопада. Д. Галичин, президент УКК і головний предсідник УНСоюзу, з вибору представників всіх інших національних груп, мав почесну функцію впровадження Ладжа на сцену під час масового зібрання в залі Арморі в Нюарку. Українську участь у цьому зібранні організував і очолював п. Мирон Леськів, при співпраці п-ні Процик з Елизабету та інших громадян.

Із зближенням виборів 8-го листопада, від яких відділяє нас вже лише кілька днів, передвиборча кампанія розпалюється, можна б сказати, до білого і в її розгарі поважну і активну участь беруть громадяни українського роду, одинаково, як у Республіканській, так і Демократичній партіях. Також обидві партії і їхні кандидати, зокрема республіканці, приділяють багато уваги українській групі, а з цим і українській справі. В понеділок, 31-го жовтня, під час масового республіканського зібрання у виповненій по береги величезній залі Арморі в Нюарку, представлений зі сцени головний предсідник УНСоюзу Дмитро Галичин мав почесну функцію впровадження республіканського кандидата на віце-президента Генрі Кебота Ладжа на сцену. Кандидат на президента Ричард М. Ніксон у своїй промові на цьому зібранні назвав визволення усіх поневолених народів як одну із головних цілей своєї політики, якщо він буде обраний на президента. Раніш також у своїй промові на масовому зібранні в Дітройті — як інформують звідтіль, він громив Москву за її колоніялізм, між жертвами якого окремо назвав Україну. В середу, 2-го листопада, відбудеться масове республіканське зібрання в Колісеум в Ню Йорку, на якому виступлять президент Айзенгавер і республіканський кандидат на президента Ніксон. Український хор „Думка" співатиме на цьому зібранні. Рівночасно інформують, що жінки республіканських діячів — нюйоркського губернатора п-ні Рокефеллер і сенатора Джевітса — вибираються в четвер, 3-го листопада на об'їздку українських інситуцій в Ню Йорку і о год. 2:30 по полудні відвідають школу св. Юра, а о год. 3-ій будуть в Народному Домі. Із Республіканського Крайового Комітету у Вашингтоні щоденно надходять до преси матеріяли про Україну і українців, в останньому розіслано 37- сторінкову брошуру „Провідник для республіканських кандидатів відносно американців українського походження", в якій подано коротку історію України та її змагань і праці американських українців в користь тих змагань.

Подібну увагу і активність веде також Демократична партія та українські діячі в ній. З УККомітету інформують, що демократичний кандидат на президента сенатор Джан Ф. Кеннеді надіслав голові цієї центральної української репрезентації проф. Л. Добрянському листа, в якому передає УККомітетові ґратуляції з нагоди його 20-річчя, пишучи: „Українці в Америці мають окремі причини цінити волю", з уваги на поневолення їхнього народу на рідній землі. Сенатор Кеннеді у своєму листі відкидає накидувану московською пропагандою концепцію якоїсь „совєтської нації" чи „совєтського народу", пригадуючи при цьому свою відданість засаді, висловленій у плятформі Демократичної партії, що „ми ніколи не відступимо від становища, рішального для справи оборони, як також ніколи не опустимо народів, що тепер находяться за залізною заслоною". Сенатор Кеннеді закінчує свого листа твердженням: „Ми повинні бути вдячні таким організаціям, як УККомітет, що визнаються на шляхах комуністичної пропаганди і допомагають нашій нації усвідомлювати собі комуністичну загрозу, яких форм вона не прибирала б".

Престиж ЗДА стоїть високо у світі — стверджує кол. секретар скарбу

Вашингтон. — Джордж М. Гомфрі, колишній секретар скарбу в уряді през. Айзенгавера, повернувшися із довшої подорожі по Західній Европі, заявив, що ніколи так не цінили в Західній Европі З'єдинених Держав Америки, як тепер. Водночас із цим ствердив Гомфрі, що през. Айзенгавер користується під сучасну пору великою пошаною й авторитетом серед народів Західньої Европи, які все більше доцінюють важливість взаємин із З'єдиненими Державами Америки. Збільшився престиж ЗДА і през. Айзенгавера останнім часом після виступів Хрущова в Об'єднаних Націях. Єдиним, що турбує тепер европейців, це внутрішні труднощі і розбіжності виявлювані і перебільшувані у зв'язку з виборами. Зокрема европейці не можуть збагнути розриву між офіційними американськими статистиками про досягнення в американській економіці і песимістичною оцінкою цих досягнень у виступах демократичного кандидата Джана Ф. Кеннеді. Заява Гомфрі про престиж ЗДА закордоном була опублікована в понеділок дня 31 жовтня Республіканським Крайовим Комітетом. Перевагу ЗДА над Совєтами в наукових дослідах ствердив цього самого дня теж дорадник през. Айзенгавера для справ науки д-р Юрій Кістяковський, заявляючи під час свого виступу в Бостоні, що американські досягнення в основних наукових ділянках такі великі, що їх Совєти намагаються наслідувати, щоб добитися приблизних успіхів у цьому напрямку.

Англіканський архиєпископ вперше відвідає Папу

Лондон. — Архиєпископ Джордж Фішер, примас Англіканської Церкви і фактичний її голова — формальним головою є кожночасний англійський монарх — відвідає в першому тижні грудня ц.р. римського Папу. Це велика подія в церковному житті, бо воно станеться вперше від Реформації в 16-му сторіччі. Д-р Фішер, який має титул архиєпископа з Кентерберрі, перед відвіданням Папи Івана XXIII стрінеться з православним патріярхом Бенедиктосом в Єрусалимі та вселенським патріярхом Православної Церкви, грецьким архиєпископом Атанаґорасом I. Хоч в офіційному комунікаті Англіканської Церкви говориться, що це буде „куртуазійна візита", проте церковні кола в Англії і у Ватикані прикладають до неї велике значення, тим паче, що в згаданому комунікаті говориться про те, що „час біжить" і щораз більше наглить до „релігійної єдности". Папа Іван XXIII негайно погодився на ті відвідини. Хоч перша зустріч між тими церковними достойниками напевне почнеться від куртуазійної виміни слів, проте за коментарями преси — трудно думати, щоб вони не заторкнули справу, яка найбільше болить ввесь християнський світ, а саме — церковного поділу. Ясно, що від тієї першої зустрічі не можна буде сподіватися інших практичних наслідків, як тільки проламання ледів і започаткування дальших контактів.

Вже 3-ій рік ведуться переговори про припинення атомових дослідів

Женева. — В понеділок 31 жовтня ц. р. в третій рік вступили переговори між трьома атомовими державами — ЗДА, Англією і СССР — про припинення атомових дослідів, себто штучних атомово-водневих вибухів. Вони почались в Женеві докладно 31 жовтня 1958 року й охопили до цього часу 261 засідання. Атомові експерименти припинені, за обопільною згодою, поки ведуться ті переговори, але американські військовики і вчені звертають увагу, що такий стан не нормальний, бо за відсутністю будь - якої контрольної системи не можна бути певним чи Совєти не переводять потайти підземних дослідів і тим самим не зискують над Америкою перевагу в удосконалюванні атомової зброї. Після довгих переговорів найважливішими неуґгідненими пунктами є питання числа міжнародних інспекторів й інспекцій у випадку підозрілих вибухів, — терміну на мораторію для підземних вибухів, поки можна буде новими апаратами контролювати їх, — та так званих атомових складів під міжнародною контролею. Совєти не квапляться продовжувати переговори, поки в Америці йдуть президентські вибори, а Англія оглядається на Америку. Перелім прийде після вибору президента. Обидва президентські кандидати висловилися за підписання договору про припинення атомових дослідів та за обмеження часу для тимчасового мораторіюму для таких дослідів.

В Японії почалась передвиборча кампанія

Токіо. — Від минулої неділі почалась в Японії виборча кампанія до нового японського парляменту. Вибори відбудуться 20 листопада, а тепер почалась реєстрація кандидатів до нижчої палати японського парляменту. Вона буде продовжуватись до 5 листопада. В останньому парляменті керівна консервативна і прозахідня Ліберально-демократична партія мала 283 мандати на всіх 467, Соціялістична партія 122, Демократично-соціялістична 40, комуністи — 1 і незалежні 2. Теперішні вибори йдуть на плятформі „за" чи „проти" союзу з Америкою і тому вони мають велике міжнародне значення з уваги на місце Японії в міжнародній констеляції сил. Загально думають, що прозахідня партія, яка стоїть при владі, знову виграє, при чому вона у тій корисній позиції, що опозиція проти неї — дві соціялістичні партії, комуністи і „незалежні" — розпорошена. Одна соціялістична партія проповідує невтралізм, зірвання договору призни з ЗДА і „призні" взаємини з комуністичними країнами, друга відкидає невтралізм, але пропонує ревізію американсько - японського договору.

Комуністи знову страшать бльокадою Берліну

Берлін. — Речник східньо-німецького уряду Ерік Сіммер заявив, що коли Західня Німеччина здійснить свою погрозу і припинить експорт своїх товарів до Східньої Німеччини з кінцем цього року, то „автоматично" будуть закриті шляхи комунікації між Західньою Німеччиною і Західнім Берліном. Ці шляхи, мовляв, служать для нормального торговельного руху, ото ж, коли той рух припиниться, то й шляхи „зайві". Подібну погрозу висловила кілька днів тому східньо-німецька газета „Носе Дойчлянд". Німецькі комуністи промовчують, що загроза скасування торговельного договору між Західньою і Східньою Німеччиною, проголошена західньо-німецьким урядом, пойшла внаслідку східньо-німецьких, себто комуністичних, комунікаційних шикан та заборон. Ті обмеження, стосовані в русі між Західнім Берліном та Східнім, теж між Західньою Німеччиною і Східньою, існують далі. Західня Німеччина і західні альянти стоять на становищі, що вільна комунікація між Західнім Берліном і Західньою Европою є застережена договорами між трьома західніми державами і Совєтами, і німецькі комуністи не мають права порушувати ті договори.

Іран дістав наступника престолу

Тегеран. — 41 гарматній стріл повідомив мешканців столиці Ірану, що та 2,500-річна монархічна держава дістала наступника престолу. 22-річна Фарах Діба, дружина 42-річного короля Різи Палеві, повила в минулий понеділок 8-фунтового сина, викликавши цим небувалу радість серед 20 мільйонів іранців. Різа Палеві був двічі раніше одружений — вперше з сестрою колишнього єгипетського короля Фарука, княжною Фазіль з якою має — тепер уже дорослу й заміжню — доньку та після того з красунею Сораю із аристократичного німецько - іранського роду. З обома ними розвівся тому, що вони не могли йому і його країні дати сина. За іранською конституцією тільки мужеські потомки мають право наслідства престолу. З теперішньою своєю дружиною іранський король одружився 21 грудня минулого року, після того, як познайомився з нею у Парижі, під час зустрічі з іранськими студентами Паризького університету. Вона міщанського роду і те подружжя було сприйняте в Ірані надзвичайно прихильно, як ще один доказ демократизації режиму. На радісну вістку король не скривав своєї радости і — за твердженням газет — аж підстрибнув. Він проголосив триденне офіційне святкування в цілому краю, щоб санкціонувати спонтанне святкування людь-

КУБА ЗНОВУ ОСКАРЖУЄ АМЕРИКУ У ПІДГОТОВІ ДО АҐРЕСІЇ

Філіп Бонсал, амбасадор ЗДА до Кубу, від'їзд якого з Гавани вважають започаткуванням розриву дипламатичних взаємин між ЗДА і Кубою.

Об'єднані Нації. — Кубинський міністер закордонних справ д-р Раул Роа знову повторяв в минулий понеділок на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй давні закиди проти „американського імперіялізму" та оскаржував Америку, що вона приготовляє збройну аґресію „в найближчих днях". Головна Комісія ОН рішила була, щоб скаргу Куби проти ЗДА передати Політичній Комісії, але д-р Роа обстоював, щоб над нею негайно дебатовано на повній Генеральній Асамблеї ніби з уваги на безпосередню небезпеку від американської „аґресії". Кубинський міністер лаявся на обох президентських кандидатів, які ніби дебатують про Кубу, наче про американську посілість. Обидва вони — за твердженям кубинського речника — пропагують „аґресію" проти Куби. Роа твердив, що Куба не є „комуністична", але веде „самостійну" політику і саме тому Америка зненавиділа її. Він показував світлини кількох штук дрібної зброї американського виробу, що її ніби скидується з американських літаків кубинським повстанцям в горах. Роа називав „провокацією" висилання 1,450 американських вояків морської піхоти до морської бази ЗДА в Ґвантанамо на Кубі для відпочинку під кінець минулого тижня і твердив, що воно становить одну ланку в приготуваннях Америки до збройного знищення режиму Фіделя Кастра. Кубинську скаргу палко підтримували комуністичні країни — але тільки вони, бо в той день ніхто більше, крім кубинського речника та промовців від Польщі, Румунії, Альбанії і Чехословаччини, отже від совєтських підголосків, не забирав слова. Тоді болгарський представник, також совєтський слуга, зголосив з залі внесення, щоб з уваги на „конспірацію мовчанки" перервати засідання до наступного дня. За тим внеском було 25 держав, проти 5 а 49 — між ними і З'єдинені Держави — здержались від голосування. Комуністичні промовці в один голос із Кубою нарікали, що рішення Головної Комісії про відіслання кубинської скарги до Політичної Комісії, було прийняте „під диктатом Америки" на те, щоб його там „похоронити", бо — мовляв — ще сім великих справ стоїть на денному порядку Політичної Комісії. Румунський комуніст займався справою виправ літаків з Америки над кубинську територію та оспорював, наче б такі лети не можна контролювати. Він казав, що Америка має „найбільшу поліцію і тайну службу у світі", забувши, що світ знає, що поліційними державами є Совєти і їх сателіти, а не вільні країни.

Кубинський єпископ проти режиму Кастра

Гавана. — Єпископ - помічник в Гавані Едуардо Воза Масвідал написав статтю в католицькому журналі „Ля Квінсена", в якій заявляє, що „римокатолики не можуть підтримувати матеріялістичних, комуністичних і тоталітарних тенденцій в кубинській революції Фіделя Кастра". Ця стаття називається „Чи соціяльна революція на Кубі є християнська?". На думку єпископа вона є протихристиянська, бо ширить ненависть і закликає до клясової боротьби. Сам Кастро, промовляючи, при закінченні шкільного року, до кляси кадетів, закликав ворогів до негайної інвазії на Кубу, бо його режим має всі засоби до оборони. Кастро казав 55-ом кадетам випускникам: „Ми маємо високу мораль, техніку і ентузіязм а також і зброю". Цю промову передавали по радіо й телевізії по цілій Кубі. „Якщо наші вороги заатакують нас незабаром, то це буде недобре для них, але коли вони будуть чекати, то це буде для них ще гірше". — 28-го жовтня ЗДА просили Організацію Американських Держав, щоб вона визначила окрему комісію, яка перевірила б справу транспорту зброї до Куби із комуністичних країн. В окремій ноті до Організації Американських Держав представник державного департаменту звертає увагу на це, що Куба дістає танки, артилерію, автоматичну зброю та джетові бойові літаки з держав, що належать до совєтського бльоку. Цю ноту вислано одночасно з повідомленням команди морської піхоти про висилку до американської військової бази на Кубі Квантамалю 1,450 вояків морської піхоти, які мали перебути там кінець тижня. Це повідомлення спростовувало Кастрові оскарження, що ЗДА мають „напасти" на Кубу.

У СВІТІ

● **Папа** висвятив в минулу п'ятницю в соборі святого Петра в Римі вісім нових єпископів між ними двох американців, Джозефа МекҐафа і Едварда Сванстрома, обох уродженців Ню Йорку. Ця церемонія відбулась у дворічні роковини перебування Івана XXIII на Апостольському престолі. 79-літній Папа був після 4-годинної церковної церемонії очевидячки дуже втомлений.

● **Мирової нагороди Нобеля** покищо нікому не признано. Стримано її признання генеральному секретареві Гаммершилдові, щоби не утруднити його ситуації з уваги на атаки проти нього збоку Хрущова. Московські підголоски осмілені „успіхами" Хрущова, мали безличність зголосити кандидатуру Хрущова на ту нагороду. Якщо дійсно мирову нагороду Нобеля признано б Хрущову, то це була б дискредитація установи Нобеля. Але в Норвеґії це розуміють і такої небезпеки нема.

● **Теперішня 15 сесія Генеральної Асамблеї** Об'єднаних Націй дуже спізнилась з уваги на побільшення членів ОН до 99-х, отже побільшення числа промовців. До великого спізнення причинились окремо Хрущов і Фідель Кастро. Первісно гадалось, що сесія буде закрита 17 грудня ц. р. Тепер передбачають скликання її після Різдвяної перерви.

● **В Конґо** приймали з великими парадами і загальною радістю найпопулярнішого американського джезового музики Луї Армстронґа, званого популярно Сачмо, мурина, який прибув туди з відома державного департаменту з місією доброї волі. Великий спортовий стадіон, на якому він давав свій концерт, був ущерть повний.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Suns, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65c.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Використання мовних багатств

Уряд виховання ЗДА сповістив 30-го жовтня про започаткування широкої програми навчання чужих мов у З'єдинених Державах Америки. Ця програма буде реалізована згідно з напрямними Акту про виховання для національної оборони з 1958 року і охоплюватиме підготову навчальних матеріялів і влаштування курсів для вивчення 83 чужих мов, головним чином російської, далеко- і середньо-східніх, а також мов нових африканських держав. На здійснення цієї програми будуть асигновані великі кошти, покищо 8,4 мільйона долярів і над її розробленням працюватиме штаб у складі 250 спеціялістів і вчителів. Найважливішим завданням в цьому напрямку буде підготова добрих інструкторів для навчання багатьох мов по школах і на спеціяльних курсах.

Водночас із цим цей же уряд виховання звернув увагу на використання мовних багатств, що ними диспонують З'єдинені Держави Америки, як ніяка з інших країн світу. Ці мовні багатства — незвичайно різнородні — передусім з огляду на іміграцію людей із різних країн, залишалися досі без належної уваги не тільки збоку офіційних чинників, але й самих національних груп на терені ЗДА, покликаних розвивати і плекати свою національну мову, принесену із їхніх позаамериканських батьківщин.

В половині жовтня ц. р. згаданий уряд виховання доручив започаткувати окрему програму вивчення мовних багатств американських національних груп, що має бути завершена протягом двох найближчих років. Це вивчення буде відбуватися під патронатом Пенсилвенійського університету при співпраці Ради Національностевої Служби в Ню Йорку і під керівництвом д-ра Дж. А. Фішмана, кол. професора людських взаємин і психології.

Заініційовано цю програму вивчення мовного стану в окремих національних середовищах у ЗДА з тією ж самою метою, що й вище згадану програму навчання чужих мов, значить, не тільки для втримування якнайкращих взаємин ЗДА з іншими країнами світу, але й для цілей безпеки та оборони ЗДА. Під сучасну пору, із зростом провідної ролі Америки у світі, З'єдиненим Державам треба більше людей, які володіли б однією, двома чи йількома чужоземними мовами в слові і письмі. Найкращим резервуаром мовних багатств, потрібних для здійснення актуальних зовнішньополітичних, престижевих й оборонних цілей ЗДА, є передусім різні національності у ЗДА, що їх нараховують уже кількадесят. Тому головним завданням запроєктованої програми вивчення мовної ситуації в цих національних групах буде також не тільки встановлення, які засоби застосовують ці групи для збереження і розвитку своєї рідної мови на терені ЗДА, але й виявлення шляхів і способів, щоб збільшити знання цих мов і їх користування в окремих національних середовищах у ЗДА. Водночас із цим це вивчення збільшить зацікавлення американців культурними надбаннями цих національних груп, і, як заявив д-р Фішман — „допоможе знайти шлях і засоби для збереження та утривалення їхньої національної спадщини і дасть національним організаціям і їх членам змогу активної участи в програмі поширення й збагачення знання чужих мов у ЗДА, яке матиме велике значення не тільки для окремих осіб, але й для цілої країни".

Зацікавлення урядових чинників справою використання наявних мовних багатств у ЗДА повинно спонукати і людей з окремих національних груп, в тому числі й українців ставитися з більшою увагою не тільки до збереження рідної мови, але і до її розвитку та студіювання. Цим затвердиться в широких масах української іміграції переконання, що для того, щоб бути добрим патріотом ЗДА, треба бути добрим українцем і зберігати та плекати у своїх родинах і середовищах не тільки рідну мову, але й рідні традиції.

Москва в обороні свого колоніялізму

Відомо, що атаки Хрущова проти західнього колоніялізму стали тією приповідковою палицею, яка своїм другим кінцем вдарила по Хрущову і його режимі. Оклики на Заході проти совєтського колоніялізму стають щораз частіші й голосніші. Таким чином самі большевики помагають виправити ту незрозумілу і невибачну помилку, якою протягом 40 років є мовчанка Заходу з приводу совєтського імперіялізму, що довів до уярмлення кількадесятьох країн і народів середньої Азії та середньої Европи.

Совєтська преса і радіо, які подають тільки те, що Москві приємне і промовчують усі немилі для неї події, опинилися в дуже незручній ситуації: вони мусіли подавати докладно все, що стосувалось особи Хрущова та гльорифікувати його „геройські" виступи з ударами п'ястуками і черевиком по столі, але не могли передати в цілості заввваг канадійського прем'єра Діфенбейкера, чи філіппінського сенатора Лоренцо Сумульонґа з їх виразним тавруванням совєтського колоніяльного імперіялізму. Все ж мовчати можна тільки до якогось часу. Внаслідок власної пропозиції Хрущова проблема скасування колоніяльного режиму в решті країн, які ще терплять від нього, прийде знову на Генеральну Асамблею. Совєтські представники в Об'єднаних Націях напевно знають, що тоді знову вирине справа совєтського колоніялізму, бо інакше й не може бути. Щоб запобігти тим атакам бодай частинно і щоб бодай сяк - так підготовити совєтських громадян до факту розбудженого на Заході, хоч все ще не в достатній силі — зацікавлення проблемою совєтського колоніялізму, московська „Правда" вмістила кілька днів тому на цю тему велику статтю.

Щоб не казати всієї правди про те, що думає світ про московсько - большевицький імперіялізм і колоніялізм, центральний орган компартії згадує лише окуповані Москвою середньо - азійські країни, зокрема Казахстан, і балтійські країни. І на „доказ", що ті країни не є московськими колоніями, він наводить сфабриковані вірнопідданчі листи з похвалами для Хрущова за його ніби оборону народного господарства в тих країнах за час володіння большевиків. Який цинізм і який зухвалий розрахунок на брак інтеліґенції в своїх читачів! Начебто свобода народу полягає в тому, щоб він під тиском штучно насадженого режиму збільшував продукцію, потрібну окупантові для здійснення його імперіяльних економічних плянів! Нічого про право народу висловлювати свою вільну волю, нічого про дійсну самоуправу автохтонів без московського наказодавця і контролера, нічого про власну валюту, армію і закордонну політику, нічого навіть про дійсні, а не паперові права рідної культури — літератури, мистецтва, музики, мови, про всі типи шкіл з рідною мовою і власними вчителями.

Московська „Правда" замовчує, що під колоніяльним режимом Москви світ розуміє однаково окупаційний колоніяльний режим в Україні, Білорусі, на Кавказі і в усіх середньо - азійських країнах, як і в середньо - европейських країнах, де підступом або брутальною силою заведено комуністичну диктатуру, керовану з московського диспозиційного центру. Але швидше чи пізніше цей колоніяльний зліпок мусить розлетітися.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

СТОЛІТТЯ ПРИЯЗНИ

Сто літ тому вліті американські, особливо столичні газети були повні описів та ілюстрацій групи екзотичних постатей, що появились у Сан Франсіско, а потім у Вашинґтоні, Балтимор, Филаделфії та Ню Йорку. Це були гості з далекої Японії, перші амбасадори „Країни Сходячого Сонця" в ЗДА. Часописи широко описували прийняття їх у столиці, найбільше в історії Вашинґтону, описували їхні шовкові, широкі і яскраві одяги, їхні дивні зачіски, що сто літ пізніше нагадували б модні „поні тейлс", інколи з прикрасами - капелюшками у вигляді коробок... Репортери слідкували за кожним їх кроком і звітували, як дивно поводились вони, як їхні слуги — а кожний з них, залежно від ранґи, мав чимале їх число — кидалися перед ними на коліна і чолом били в покорі, як і самі вони низенько вклонялись президентові Бюкененові під час авдієнції, як приглядались цікаво голяреві при праці в готелі де жили, або швачці, що вживала чуда - швальної машини.

Японські амбасадори і їх численний почет дивилися на все довкола своїми повними подиву косими очима. Другий амбасадор Мураґакі пишучи в своїм щоденнику не приховував свого захоплення. Він докладно записав, як приймали їх у Сан Франсіско, як їхали вони поїздом через Панамську шию „з приглушуючим гамором", як в готелі Віларда у Вашинґтоні призначили їм велику кімнату, заставлену кріслами, і вони мусіли просити подушок, щоб, поуклавши їх на підлозі, мали на чім сидіти... Описує, як дзвонили дзвони на їх прийняття в столиці, як влізливі репортери "крутилися всюди, записуючи щось, щоб ще того самого дня продавати свої звіти"; згадує авдієнцію в президента, який був скромно, але святочно вбраний, без меча чи віднак; старається пояснити чим президент різниться від короля і т. д. В його щоденнику є також опис засідання Конґресу, де „саме один його член стояв кричучи з цілої сили і вимахуючи руками як божевільний", а по нім повторював це другий і третій.

Бувши опісля в Ню Йорку, де їх вітали „з таким ентузіязмом, як наш нарід з Єдо, коли якийсь святий буддійський образ показують публічно", амбасадори відвідали вдову по комодорі Перрі, „старшу пані з чарівною гідністю й ласкавістю". І тоді Муґуракі записав: „Коли ми вернулись до готелю, я сів у своїй кімнаті думаючи про ті блискавичні зміни, що наступили протягом останніх кількох днів..."

І справді, ці зміни були надзвичайні, і візита амбасадорів у міссис Перрі була неначе яскравим символом тих змін. Адже ще тільки шість років перед тим коммодор Перрі прибув із своїми воєнними кораблями до Японії, скерував їх гармати на місто Єдо — тепер Токіо — і примусив Японію відкрити свої порти для торгівлі з державами Заходу. Від 1639-го року Японія була замкнена від світу і жила своїм февдальним життям. Тільки в одному порті Йокогама мали дозвіл голляндські купці вести обмежену торгівлю. І ось тепер у 1860 році, амбасадорів Японії так сердечно вітали в Америці, коли приїхали вони, щоб ратифікувати договір про приязнь і торгівлю.

Та амбасадор Мураґакі таки не передбачив усіх змін, які мали статися. Коли для нього і його товаришів влаштовували в Японії прощальний бенкет, чимало достойників, як це було в звичаї, висловлювали свої почування віршами. Вони були повні романтичного уявлення про грядучі події. „Будемо нетерпеливо ждати від вас вісток про те, які кольори мають квіти і як співають птахи у тій далекій країні..." — сказано було в одному вірші. І в другому: „Покажіть в чужому краю пишні квіти нашої вишні". А проте, не завжди так романтично й ідилічно розвивались події. Були спори й конфлікти, торговельна конкуренція, воєнні союзи в одній світовій війні і смертельна ворожнеча в другій, і знову союз. А тим часом цвіли у Вашинґтоні японські вишні, як доказ приязни й доброї волі.

Два осінні місяці цього року були повні королівських візит у столиці цієї країни. Був норвезький престолонаслідник Гаральд, бельгійський принц Альберт з дружиною і данська королівська пара, не згадуючи президентів та прем'єрів. Але між ними найбільш історичною була візита японського принца Акігіто з дружиною, принцесою Мічіко. Вона мала відзначити століття першого американсько - японського договору приязни і ратифікацію нового. Мала вона й драматичний посмак, бо ж так недавно ще президент ЗДА, запрошений Гірогітом до Японії, мусів завернути з дороги через ворожі демонстрації комуністів. Візита коронного принца Акігіта і його дружини була знову позначена приязню і щирістю. Як би здивувався старий амбасадор Мураґакі, що парадував вулицями Вашинґтону в кольоровому шовковому убранні з двома мечами за поясом, коли б побачив свого престолонаслідника в фраку, — такому, якого колись бачив він на американському президентові... і як би здивувався блискавичними змінами звичаїв, коли б побачив свою принцесу у балевій сукні паризького стилю на публічному прийнятті або на пресовій конференції з жінками - репортерами...

Сто років тому Мураґакі записав у Вашинґтоні: „Ми були не абияк здивовані, коли побачили жінок на офіційних прийняттях, і тільки пізніше довідались, що це такий звичай у цій країні..." Тепер Японія в колі великих держав Заходу, і ні тут, ні там вже ніхто не дивується чужим звичаям.

(юст)

ДОРОГА

Дорого, життєва дорого,
Вибоїни і мости,
Які ще, скажи, тривоги
Мені подаруєш ти?
Я знав їх уже немало,
Хоч мало прожити встиг,
Та серце завжди співало
І втома боялась ніг.
І хмари снували низько,
І холод сягав кісток,
Та вірив я — сонце близько
І далі — за кроком крок
Ішов, поспішав, щоб жити
І в ногу іти з людьми,
І жадібно щастя пити
Дзвінкими, як мідь, грудьми.

З. ЛАВРЕНЮК

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

СУЧАСНЕ ЧИ МОДЕРНЕ МИСТЕЦТВО

В зв'язку з імпрезою в Українськім Інституті Америки мав я нагоду читати вістки про „Три вечори українського сучасного мистецтва". Пізніше я ствердив, що самі організатори імпрези й виставки вживали у програмках означення „українське сучасне мистецтво". Претенсійність цього означення очевидна, якщо взяти під увагу прізвища мистців і письменників, що брали участь в імпрезі.

Хоч згідно із словником прикметники „модерний" і „сучасний" мають майже те саме значення, але в практичному вжитку існує між ними велика різниця.

Сучасне мистецтво — це мистецтво, яке постає у теперішньому часі. Наприклад, існує сучасне мехіканське мистецтво, сучасне індіянське й сучасне совєтське мистецтво, але ні Совєти, ні американські індіяни не мають модерного мистецтва. Під модерним мистецтвом розуміємо мистецтво точно означеного напрямку і стилю, тобто мистецтво майже виключно французької школи, яке почалося в минулому столітті імпресіонізмом, перейшло на початку теперішнього сторіччя через ряд карколомних ізмів і скінчилось у тридцятих роках цього сторіччя сюрреалізмом. Разом із сюрреалізмом скінчилася в дійсності галаслива „революція" в мистецтві, а почався наново „академізм", тобто щось, проти чого модерністи на початку найбільше боролися (наприк. імпресіоністи проти офіційного французького Сальону). Модерне мистецтво із бунтівничого стало сьогодні гладко - офіційним, а вдержують його на цьому малопочесному місці такі сили: торгівці мистецтвом, які вклали у цьому напрямку великі суми грошей, тобто власники галерій модерного мистецтва, разом із зв'язаними з ними рецензентами й редакторами мистецьких журналів; директори музеїв модерного мистецтва, що пускають в рух пропаґандивну машину виставок, книжок, репродукцій; мистецькі школи, до яких долучуються численні відділи при коледжах і університетах, які спрощують випробуване сторіччями традиційне навчання мистецтва до самих тільки підстав і зводять їх до мінімуму, та випускають серіями модерних „творців"; поети й літерати, які залюбки перекидаються в мистецьких критиків і майстерно орудуючи словом у чужій для себе ділянці, роблять не абияку прислугу модерному мистецтву.

Модерністи і згадані їхні союзники живуть оманою, що модерне мистецтво все ще модерне, революційне й сучасне. Вони з погордою і здивуванням дивляться на всякий інший новий стиль, на всякі інші мистецькі ідеї, що не покриваються з їхніми догмами. Але треба додати, що, не зважаючи на їхню самопевність, ринок збуту модерних творів доволі обмежений і не більшає, бо широка публіка ніколи не давала намовити себе на деформаційний абстракціонізм і безпредметність, а також і серед інтелектуалів завважується тепер сильна реакція проти цього надто довготривалого, нудного й нетолерантного напрямку.

Можливо, це з якогось боку й добре, що і ми маємо своїх модерністів. Але ці українські модерністи хіба тільки у власній уяві репрезентують „сучасне" українське мистецтво й роблять якусь історичну „революцію". Сучасне українське мистецтво обіймає багато більше мистців і теж мистців інших стилів, як цих кілька прізвищ модерністів, що виступали у згаданих трьох вечорах „сучасного" українського мистецтва. Якщо беззастережно держатися правди, то треба цих модерністів назвати епігонами й еклектиками стилів мистецької французької школи з першої чверти 20-го сторіччя і поклонниками хвилевої мистецької моди, а не справжніх духових вартостей в мистецтві. Це видно з їхніх творів. Оригінального мистця, що в його творах є зародки вартісного мистецтва будуччини, важко знайти серед представників офіційного академізму, тобто серед модерністів, хоч би й українських.

А втім, яка користь українцям з того, коли чужинець, який вступить на згадану виставку до Українського Інституту Америки, побачить те саме, чи може трохи ліпше або й гірше від того, що може бачити в американських ґалеріях в околиці 57-ої вулиці. Де тоді відубність і оригінальність нашої національної групи? На жаль, видається, що живемо в добі загального зрівняння і стандартизації, і навіть мистці, які повинні б знати це ліпше, вважають якоюсь особливою честю піддаватися впливам „духа доби", тобто офіційної доктрини й субтельної пропаґанди.

Любомир Кузьма

РУЙНАЦІЯ КУЛЬТУРНИХ ПАМ'ЯТОК У СХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ

Напружені відносини між двома Німеччинами поглибив нещодавно незначний сам собою, але вимовний інцидент — утеча на свободу, в Західню Німеччину, визначного німецького науковця і культурного діяча д-ра Зіґфріда Аше. Цей найновіший утікач з-під комуністичного режиму Східньої Німеччини довгими роками, аж до дня своєї щасливої втечі на Захід — був директором - керівником найбільшої німецької культурної інституції, відомої під назвою Вартбурзької Фундації.

Вартбурґ — це один з найстарших німецьких центрів культури, заснований у 10-му столітті і знаний та шанований в цілому світі. У цьому місті знайшов був своє прибіжище релігійний революціонер Німеччини, Мартин Лютер, тут він в 1521 - 1522-их роках зладив був свій переклад Біблії на тодішню німецьку мову. Також уславилося це місто тим, що його чудові красвиди дали високе мистецьке надхнення композиторові Рихардові Ваґнерові, що скомпонував тут свій світової слави оперовий твір „Танґгойзера".

Довголітній керівник вартбурзького святилища німецького народу, зовсім не політик, д-р Зіґфрід Аше не міг довше стерпіти морального пониження та брутального насильства комуністичного режиму — і з болем серця на початку жовтня ц. р. розпрощався з своєю духовною дитиною, славною Вартбурзькою Фундацією, щоб на старості літ зажити вільним життям науковця. Прибувши до столиці Західньої Німеччини, Бонну, він написав листа на адресу прем'єра Східньої Німеччини, Отта Ґротеволя, якого опублікувала німецька й світова преса.

Про нестерпний політичний і духовий клімат Східньої Німеччини написав д-р Аше дослівно таке: „Це держава, в якій людина живе й працює виключно на тюремний лад, що цілковито позбавив її прав на свободу". З черги цей чільний діяч німецької культури гострими словами таврує тамошній режим за всі безчисленні акти культурного ґанґстерства, модерного вандальства — над старовинними пам'ятниками німецького народу. Німецький червоний режим, пише він, огорнула дикунська манія — нищити все, що має будь-яке відношення до минувшини цього народу. Д-р Аше подає факти, як то йому, як керівникові такої важливої національної установи, ганебно й систематично утруднювано роботу щодо віднови, реконструкції славного замку в Вартбурґу. Десятки тонн посортованого (під його наглядом) робітниками старого каміння, фраґментів, таблиць, орнаментів тощо — із понищеного воєнними діями цього замку — розбазарили місцеві комуністичні головачі. Тисячолітні фраґменти - реліквії обернено на будову домів, на мощення вулиць і т. ін. Д-рові Аше, наприклад, ніяк не вдалося привести до ладу понищену воєнними діями зброївню стародавніх князів і королів Німеччини, яка знаходилася в цім замку. Під різними претекстами відкладано справу належного приміщення і скатальоґування зброї, а все для того, щоб загарбати ті скарби й вивезти їх в Москву, мовляв, під „кращу опіку".

При цьому наказано д-рові Аше та його співробітникам, щоб усіх відвідувачів Вартбурзької Фундації запевняли, що ці історичні предмети покрали частини американської армії, що в перших днях капітуляції Німеччини зайняли були це місто.

З нагоди утечі цього науковця, західньонімецька преса стверджує, що подібні вандальські акти мали місце у цілій Східній Німеччині. Так, наприклад, під претекстом будови велетенського стадіону в східньому Берліні, розібрано до основ славний берлінський замок („Шльос"). Такі самі культурні руйнації мали місце в Ґоті, Ваймарі та в Штральзунді. Але найганебнішим актом німецьких червоних варварів є комплектна нівеляція вулиць Дрездену, понищених воєнними операціями британської та американської повітряної фльоти. Замість реставрації цілого ряду мистецьких об'єктів цього „міста муз", з наказу комуністів розібрано дощенту все, а на місцях колишньої слави німецького народу — розбудовано площі у честь різних божків комунізму. Зокрема дуже болючою для західньої культури є доля славної „Фрауен - кірхе" у Дрездені: її просто зметено з лиця землі. В дикій люті проти всього, що дише минувшиною, комуністи порозбивали на дрібні куснії сотки-тисячі старовинних тесаних каменів на руїнах „Фрауен - кірхе", яких при добрій волі могло вистачити на відбудову тієї святині - гордощів Дрездену.

Під кінець свого листа-протесту д-р Аше підкреслює, що така поведінка німецьких комуністів мала подвійну ціль — 1) основно виелімінувати всі сліди західньої культури, спадщини віків на терені Східньої Німеччини і 2) винними за такий стан зробити американців, воєнне летунство яких в 1945 році виконало ряд важких налетів на Дрезден. Методою давно і з успіхом випробуваною в СССР — „лови злодія", намагаються червоні „культуртреґери" вибілити свій культурний вандалізм у Східній Німеччині. Лист оскарження д-ра Аше найбільш авторитетно спростовує ці провокаційні наклепи німецьких комунарів.

Українці у вільному світі знають добре і пам'ятатимуть довго всі аналогічні акти культурного дикунства червоних окупантів України, зокрема у відношенні до безцінних пам'яток Києва, поруйнованих і збезчещених за останні десятиліття.

І. Л.

Мгр. Осип Губчак

У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ

(Спомини з 1928 - 30 рр.)

(8)

Як була поставлена організація, яке було її членство в час провідництва Шиманського, я не знаю. До повного організаційного розвитку дійшла вона щойно 1928, коли її провід обняв Роман Паладійчук, тоді учень сьомої „Б", пізніше восьмої „Б". Я тоді був в шостій. Його заступником був Ярослав Стецько — пізніший прем'єр уряду у Львові й голова АБН. До проводу ще входили згаданий попередньо Володимир Стецюк — „Штайгер" й Мар'ян Д. як скарбник. Організація поділялася на „звена", й у час найбільшого розвитку число „звен" дійшло до 14. В кожнім звені крім провідника „звенового" було 3 - 4 хлопці, які знали тільки свого провідника, а не інших членів організації. Доказом довір'я Паладійчука до мене було те, що мені він призначив вести провідницьке звено, себто вишколювати таких хлопців, що пізніше самі мали стати провідниками нових звен. Перейшли через моє звено хлопці відповідно й правильно дібрані, бо пізніше вони себе проявили як політично-громадські діячі. Один з них Григорій Бакуменко (один з тих наших волиняків) виїхав скоро до Америки й тут проявився як активний провідний діяч. З інших членів мого звена згадаю Ванкевича (був лише коротко, бо сам став провідником), якого вбило німецьке гестапо на залізстанції Джанкой на Криму, далі Солонинку, що був суджений у відомому процесі трьох за підпал стирт (живе в Канаді) і Бутрима та Любінецького, їх доля мені невідома.

Праця в звенах полягала на поглиблюванні знання української історії, зокрема визвольної доби, на обговорюванні актуальних політичних подій і вивчанні націоналістичної ідеології. Очевидно, було в цій праці багато імпровізованости. Кожний провідник звена послуговувався таким матеріялом, який міг дістати і певно цей досвід послужив пізніше Паладійчукові в його праці при видаванні самоосвітного журналу у Львові, що в дійсності служив як підручник ідеологічного виховання для загалу націоналістичної молоді.

Одним із завдань членів організації було помагати опіці над стрілецькими гробами й при упорядковуванні цих гробів молодь обох статей в Тернополі чимало попрацювала, бо хоч роботу вели фахові робітники, але молодь вивозила землю й носила воду, а доносити її таки треба було здалека. В моїй пам'яті глибоко врився такий момент: При переношенні тлінних останків ем. полковника УГА Бриковича й інших стрільців до спільного гробу був присутній українець — польський вояк, брат одного поляглого українського стрільця, якого саме переносили до спільного стрілецького гробу. Подумати: один брат згинув в боротьбі з поляками, а його молодший брат мусить носити однострій зненавидженої польської армії. Було в цьому щось невимовно трагічне й ми всі тоді, як ніколи передше, відчували цілий трагізм національної поразки й національного приниження.

Члени організації дбали також, щоб говорити поправною українською мовою і Паладійчук разом із своїм найближчим товаришем Осипом Сливинським (живе в Дітройті) умовилися, що за кожний польонізм чи москалізм мають платити по одному грошеві. Тут Паладійчукові приходилося тяжко, бо він привик кликати Сливинського „Юзько", а цей уважав, що це польонізм і примушував Паладійчука збагачувати нашу націоналістичну касу...

До перших зударів молоді з польською окупаційною владою дійшло на тлі т. зв. „парад", себто польських державних свят, які припадали 11-го листопада (відновлення Польщі), 19-го березня (ім'яниин Пілсудського) й 3-го травня (річниця конституції). В початкових роках ті паради відбувалися в такий спосіб, що в гімназійній каплиці (а була це властиво гімнастична заля, при якій був за заслоною вівтар) відбувалося Богослуження, а потім в клясах учитель відчитав якийсь сухий реферат й на тому кінчилося. Від такого „паньствово - творчеґо" святкування ні полякам не було користи, ні нам шкоди. Але починаючи десь з 1927-го року поляки стали вимагати „активної льояльности", то значить вимагали, щоб ученики брали зорганізовану участь в парадних походах. На такім першім поході наші ученики машерували умисне так недбало, що параду відкликали. На іншім, спортовім святі ми машерували бравурно, але коли на спортовій площі зачули, що мають грати польський національний гимн, то ми наперед поздіймали шапки, щоб не бути змушеними здіймати їх в пошану польському гимнові. Також коли поляки кричали „нєх жиє", в наших рядах панувала гробова мовчанка... Після таких спроб нам дали на якийсь час спокій і паради відбувались старим порядком в каплиці. Аж прийшов 1928-ий рік — десята річниця Листопадового Зриву для українців, але також десята річниця відновлення Польщі і можна було сподіватися українських більших маніфестацій, а з польського боку знову примушування до участи в парадах. Тож десь при кінці вересня, або на початку жовтня 1928 р. Паладійчук скликав нараду всіх звенових, щоб обговорити ці справи. На ці збори приїхав як відпоручник з проводу у Львові студент університету Богдан Кравців — тепер відомий поет й громадянський діяч, співредактор „Свободи". Збори відбулися в помешканні Сливинського, здається при вул. Татарській і присутніх було яких 20 хлопців, вичисляю їх з поданням кляс: Роман Паладійчук — провідник (8. б.); Ярослав Стецько — заступник (8. б.); Володимир Стецюк — секретар (7. а.); Мар'ян Д-ко — скарбник (7. б.) й звенові — Фелікс Кордуба (7.б.), Осип Губчак (7. б.), Скородень (8. а.), Вітошинський (8. а.), Турковський (8. б.), Буката (8. б). Було ще кількох хлопців, яких прізвищ вже не пригадую, ані не знаю їхньої дальшої долі,

ЛИСТОПАД --- МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ. ОПІКА І ДОПОМОГА ЦИМ ІНВАЛІДАМ --- СПРАВА НАШОЇ ЧЕСТИ І ПОВИННОСТИ!

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ:
UKRAINIAN WAR VETERANS — 866 N. 7th Street — PHILADELPHIA 23, Pa.

ДАР УКРАЇНСЬКОМУ ВОЄННОМУ ІНВАЛІДОВІ

Суспільна Служба Комбатантів допомагає Українським Воєнним Інвалідам. У минулорічній листопадовій збірці зібрано 11,435.64 долярів.

Управа Суспільної Служби Комбатантів в Америці з приємністю подає до загального відома, що в мин. збірці осягнено дотепер найвищу суму 11,435.64 долярів, з того вже уділено допомогу нашим інвалідам і немічним кол. українським воякам 10,026.00 долярів, в Европі 7,800.00 дол., поза залізною заслоною 660.00 дол., та в Америці 1,566.00 долярів.

Жертвенність Відділів і Станиць комбатантських організацій, Відділів УККА та інших організацій — є наглядним доказом, що колишні українські вояки і українська суспільність у ЗДА пам'ятають про своїх інвалідів, - українських вояків, які знайшлися на чужині без захисту.

Суспільна Служба Комбатантів іменем кол. українських вояків щиро дякує всім Осередкам за підготову і переведення збірки в користь допомоги українським воєнним інвалідам, а зокрема всім щедрим Жертводавцям, що причинилися до злагіднення незавидної долі наших інвалідів.

Трудно нам виказувати всіх жертводавців Дару Українському Воєнному Інвалідові, бо збіркові списки довгі і не можемо безкоштовно обтяжувати ними сторінок української преси. Подаємо одначе зібрані суми в поодиноких громадах від 20-ти долярів угору: Филаделфія 1,839, Клівленд 1,324, Ню Йорк 1,241, Нюарк 809, Дітройт 685, Шикаґо 652, Рочестер 583, Честер 395, Гартфорд 242, Боффало 233, Трентон 205, Ютика 187, Пассейк 185, Амстердам 147, Лос Анджелес 132, Балтімор 94, Ню Гейвен 91, Бриджпорт 82, Гренд Репідс 71, Ню Бронсвик 64, Бінґгемтон 63, Трой 54, Вотервліт 44, Перт Амбой 41, Джанставн 40, Амитвел 35, Милвокі 33, Вермонт 31, Гери 31, Меточен, 30, Кемден 29, Аллентавн 28, Редінґ 28, Колчестер 28, Геммонд 27, Кентон 26, Стемфорд 25, Сан Франсіско 22, Олифант 22, Питсфілд 22, Омага 22, Маямі 21, Гадсон 20, Річмонд 20 і Ст. Луїс 20. Решта місцевостей зложила нижче 20 дол.

Суспільна Служба Комбатантів в Америці, від часу зорганізованої допомоги від 1953 року, уділила допомоги поважною квотою понад 62,000 долярів.

І цього року, в місяці листопаді, буде переведена збірка на Дар Українському Воєнному Інвалідові. Суспільна Служба Комбатантів звертається до Українського Громадянства в ЗДА з гарячим проханням допомогти ССК допомогати українським інвалідам, кол. українським воякам та підтримати цю благородну й гуманітарну акцію.

Пожертви та дари зі збірок посилати на адресу:

Social Service of Ukrainian War Veterans
1321 West Lindley Avenue
Philadelphia 41, Pa.

ЗА УПРАВУ СУСПІЛЬНОЇ СЛУЖБИ КОМБАТАНТІВ:
Іван Поритко, голова;
Микола Прасіцький, секретар.

Микола Давискиба

ДУМКИ В ДНІ ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА

В дні Першого Листопада кожного року згадуємо тих, які поклали свої голови за волю України не тільки у Львові і на Західних Українських Землях, але всюди по розлогих степах широкої української землі від Карпат геть поза Дніпро аж по Кубань.

Згадуємо ті часи, коли то в 1914 році внаслідок стрілів сербського націоналіста згинув австрійський престолонаслідник, і коли 1-го серпня, того ж року почалась перша світова війна. Росія погнала свої полки на захід, бо хотіла знищити ту волю, яку мали українці під австрійською окупацією.

Українці в Австрії зорганізували своїх Українських Січових Стрільців, які почали збройну боротьбу проти Росії, яка нищила українську культуру і вважала, що немає українського народу, бо українці — це нібито такі самі москалі - росіяни, як ті, які жили, коло Москви і над Уралом.

Українці боролися за свою волю і дочекалися тієї хвилі, коли в 1917 році впав російський царат, і українці над Дніпром почали ступнево визволятися з московської неволі і в січні 1918-го року проголосили свою повну Самостійність.

Того самого року в дні Першого Листопада і західні українці з-під австрійської окупації оголосили своє право на самостійне життя. 1-го Листопада в столиці галицьких українських князів Львові — на міській ратуші вперше від 1340 року замаяв український прапор, і від того дня західні українські землі стали панами своєї прадідівської землі, вони оголосили Західню Українську Республіку, яка 22-го січня 1919 р. в Києві об'єдналася з Українською Народньою Республікою.

Від того дня український нарід став сам рішати про свою долю, і від того дня ніхто з українських сусідів, ні Москва ні Польща, не мають права посягати по українські землі. Правда, поляки при допомозі армії Галлера, який прибув із Франції, перемогли західніх українців у збройній боротьбі, але вони не знищили волі українського народу до самостійного життя.

Поляки знущалися над українським народом аж до 1939 року, коли нова війна знов знищила польське панування над українськими землями. Але проголошена воля українського народу в дні Першого Листопада самому бути паном на своїх землях, і далі не втратила свого значення, і тому ми віримо, що при найближчому змаганні український нарід скине теперішнє московсько - комуністичне поневолення, і знову замають і у Львові і в Києві українські синьожовті прапори, як це було в дні 1-го Листопада 1918 року у Львові, і як було в Києві в дні 22-го Січня 1919 року, коли проголошено об'єднання всіх українських земель.

Поляки не дозволили навіть на те, щоб українці могли поставити пам'ятник на могилі українських вояків. Але їх Бог покарав за це. Ми віримо, що полякам не вдасться знов поневолити наш український нарід, який житиме у своїй незалежній самостійній державі. Не вдасться це зробити і комуністичній ані жадній іншій Москві!

Загальні Збори Відділу ОбВУА у Филаделфії

Загальні Збори ОбВУА у Филаделфії відбулися 15-го жовтня в авдиторії ЗУАДК-у, при численній участі членства.

Збори відкрив голова Відділу д-р Антін Княжинський та зложив звіт з діяльности Відділу за минулий період. Зборами проводила призидія у складі: дир. Іван Поритко — предсідник і дир Михайло Дворян — секретар. До почесної президії ввійшли: д-р В. Галан, голова Централі ОбВУА, полк. Микола Омелюсік та полк. Петро Дяченко.

З обширного звіту Управи, що його склали голова д-р Антін Княжинський, секретар Михайло Демянчук, скарбник Роман Беднарський, культ.-осіт .референт інсп. Євген Рудий та організаційний референт інж. Іван Остапяк, — приявні довідалися, що Відділ ОбВУА у звітовому році виявив помітну працю у громадянській роботі, яка виходила далеко поза рямці нашого Відділу. З початком цього ділового року при Відділі заснувала жіноча секція ,яка виявила помітну працю при Відділі та оживила його діяльність.

До нової Управи ввійшли: д-р Микола Рибак — голова; інж. Михайло Ліщинський — 1-ий заступник, д-р Іван Лазор — 2-ий заступник голови, п-ні Тамара Омелюсік — завідуюча жіночою секцією, інженер Іван Остапяк — орг. референт; дир. Антін Маланяк — реф .суп. опіки; інсп. Євген Рудий — культ. освіт. референт; п. Роман Беднарський — скарбник; сотн. Андрій Дітківський — господар; п.. М. Кривопуск — секретар. Контрольна Юомісія: д-р Антін Княжинський, інж. Павло Дубрівний і дир. Микола Прасіцький. Тов. Суд: полк. Петро Дяченко ,сотн. Амврозій Маруненко і сотн. Микола Алексевич .

Па Загальних Зборах відбувся чайок, який приготовила Жіноча Секція .Після того всі відійшли на Панахиду по сл. п. Степанові Бандері.

Євген Рудий

Український Літературно Мистецький Клюб Ню Йорк 149 2-а Ев.

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю дня 4-го листопада ц. р., заходом друзів поета Богдана І. Антонича відбудеться вечір присвячений пам'яті Поета з доповідями С. Гординського, В. Кравцева і В. Ласовського. В другій частині вечора будуть рецитовані твори В. І. Антонича у виконанні учасників театральної студії СУМА — Лариси Микуленко, Марійки Глухої і Євгена Личманенка. Під час вечора відбудеться теж виставка творів Б. І. Антонича і пам'яток про нього. Початок о год. 9-ій веч.

Короткі Вістки

● **У зв'язку з заарештуванням двох совєтських шпигунів** у Ню Йорку часописи пригадують, що це не є перший випадок, коли совєтські дипломати займаються шпигунством. І так в 1945 році ЗДА викинули асистента совєтського морського аташе Ігора А. Амосова; морського аташе Александра П. Ковальова і члена совєтської делеґації до Об'єднаних Націй Константина П. Скімова. В 1953 році виїхав із ЗДА перед заарештуванням совєтський віцеконсул Анатолій Яковлев; в тому самому році мусів залишити ЗДА другий секретар совєтської амбасади у Вашингтоні Юрій В. Новіков. В 1956 році виїхали шпигуни Александер К. Гурянов, Іван А. Бубчіков і Ростислав Е. Шаповалов. В 1957 році — Юрій П. Крилов, Владімір А. Ґрушов і Ґеннадій Ф. Машканцев; в 1958 році — Ніколай І. Курочкін, цього року в серпні Валентін М. Іванов.

● **Рада директорів** Осередку ім Лінколна для справ прикладного мистецтва в Ню Йорку вибрала на президента цього осередку, емеритованого генерала Максвелла Д. Тейлора, який донедавна був шефом штабу армії. Головою ради директорів цього центру є Джан Д. Рокефеллер Третій.

40-літній Ювілей Святоюрської громади в Майнерсвілі, Па.

9-го жовтня відбувся 40-річний ювілей нашої громади. На це найбільше свято завітав до нас Владика Митрополит Іван. День був прегарний, і Владику вийшли зустрічати всі вірні до резиденції отця пароха. Рух на вулиці був стриманий, а поліція пильнувала порядку.

Перші, привітали Владику учні недільної школи словом Джуді Секелик, яка просила благословенства для всіх учнів, для добрих успіхів у науці. Найменші діти уквітчували дорогу Владики до церковної брами. Біля церковної брами зустріла Владику з квітами предсідниця сестрицтва Марія Гобиш, і просила помолитися за всіх жінок Українок. Біля дверей церкви вітав Владику хлібом і сіллю предсідник громади Іван Олійник.

В церкві вітав Владику парох о. прот. В. Ковалейко, говорячи коротко про історію нашої громади: як наші батьки 40 років тому поставили були церкву, а вона незабаром згоріла, та люди не заламались, а поставили нову церкву, в якій і відзначаємо сьогоднішнє свято.

Перед Службою Божою посвячено новий, мистецько викінчений іконостас. Під час Служби Божої Митрополит виголосив науку в двох мовах. Співали хори з Нортгемптон та місцевий, а найбільш зворушливим співом був спів наших дітей 3-го та 4-го покоління — українською мовою. Сослужили Владиці: о. митрат Гр. Піпюк, прот. о. А. Двораківський та прот. о В. Коваленко — парох.

По Службі Божій до цих отців прилучився прот. о. В. Репела з сусідньої парохії в Майнерсвілі, і всі пішли до святочно удекорованої церковної залі. При вході до залі хор зустрів Владику співом „Вітай, Владико". Після благословення поживи, яку приготували наші добрі сестриці, всі засіли за столи. Під час бенкету тостмайстром був наш предсідник. Він привітав Владику і всіх присутніх зі святом, представив гостей, та подякував за прибуття з далеких міст Скрентону, Ню Йорку, Вільмінгтону, Мілвілу та з Нортгемптону. З привітами виступали та складали дари: М. Гобиш — від сестрицтва, Ч. Нуш — від відділу молоді, М. Олійник — від недільної школи, — останні двоє українською мовою; о. А. Двораківський — від гроловський — від себе. Від посадника міста говорив його заступник Томас Джефферсон, а головним промовцем був о. митрат Г. Пипюк, який зі зворушенням згадав про спів дітей третього і четвертого покоління в церкві, українською мовою. Вкінці виголосив слово-побажання для громади Митрополит.

Після переведення молитви-подяки розпочався концерт українських музично-співочих творів, які виконували на піяні учні нашої школи: Ст. Олійник — „Ой не світи місяченьку", М. Олійник — „Заграй ми, цигане старий", І. Олійник, мол., „Взяв би я бандуру" та Дж. Секелик — „Там на горі сніг біленький". Всіх дітей нагороджено оплесками, а опісля всі присутні висловили признання оплесками пані добродійці В. Коваленко за добру науку. Після того Настя Бервінчак та Ганя Лапінська заспівали тріо „Над могилою" — Ревуцького. Під час цього співу в багатьох були сльози на очах від зворушення. Діти заспівали ще: „Їхав стрілець на війноньку" та „Гей там на горі". Сердечно подякував усім, що працювали при цьому святі та всім гостям, о. прот. В. Коваленко. Співом американського гимну всіма, та співом „Ще не вмерла Україна" — дітьми, закінчилося це свято нашої громади. На цьому ж святі перевели збірку на Церкву-Пам'ятник, яка дала $65.

О. І.

● **Рандольф Черчил**, син Черчилла, політик і журналіст, заскаржив члена парляменту, консервативного посла Джіральда Набарро за образу чести і виграв процес: суд присудив йому від названого посла 1.500 фунтів шт., себто 4,200 долярів. Набарро назвав Черчила „трусом" за те, що той критикував політику колишнього прем'єра Ідена ніби знаючи, що Іден не зможе публічно боронитися.

У Вашингтоні відбулась конференція СУСТА

7-го й 8-го жовтня у Говард університеті у Вашингтоні, Д. К., відбулась 5-та Високошкільна Конференція СУСТА. Конференцію зорганізувала Управа СУСТА із допомогою місцевої клітини СУСТА, Української Студентської Громади Вашингтону. Загальна тема Конференції була „Політично-правний статус України". Одним із додаткових завдань Конференції було вшанувати смерть Адама Коцка, якого вбито у Львові 50 років тому, у боротьбі за український університет. Під час Конференції започатковано збіркову кампанію на Фонд Катедри Українознавства. Слово в цій справі взяв п. С. Химич, голова Фонду Катедри Українознавства. На терені Вашингтону відбулися вже підготовчі кроки до цієї кампанії, а саме: зорганізували Ініціятивний Комітет, що складається з визначніших громадян у Вашингтоні. Перші вкладки на ФКУ переслано до скарбниці ФКУ в Ню Йорку.

Головна частина конференції відбулася в суботу, 8-го жовтня, по обіді, при участі студентів і громадян із Балтімору, Клівленду, Ню Йорку, Филаделфії й Вашингтону. Присутніх було понад 50 осіб. Доповіді виголосили мгр К. Варварів, п. О. Єржківський. П. Дорожинський прочитав доповідь, надіслану п. П. Потічним. Перші два доповідачі із Вашингтону, третій із Ню Йорку. Після доповідей відбулась дискусія, що виявила зацікавлення темою.

В суботу вечером, гостей і членів Вашингтонської громади запрошено на забаву, дохід із якої призначено на СУСТА. У неділю відбулись оглядини столиці.

Ігор Вітковицький

Остання дорога о. протопресвітера Б. Варварова

Десять літ тому, коли наша еміграція після років скитання почала осідати в цій країні і творити свої громади, прибув до Вашингтону о. протопресвітер Василь Варварів з родиною. За ним був вже довгий нелегкий життєвий шлях: був полковником Української Армії і високим службовцем нашого міністерства оборони під час Великих Змагань, перебув табор в Каліші в Польщі, потім, промінявши меч за хрест, служив Богові й народові на волинській тихій стороні, поки нова війна і большевицька окупація не примусили його вирушити знов в скитальську мандрівку і податись на океан.

І ось тепер, після десяти літ у Вашингтоні, о. Василь вирушив в нову мандрівку, найбільшу з усіх, мандрівку у Вічність. Знову були за ним нелегкі роки праці і служіння Богові й громаді. Із розкинених поодинці скитальців і давно тут осілих, створив у Вашингтоні парафію УАПЦ ім. св. Андрія Первозваного, був її настоятелем і духовим провідником і полишив їй по собі цінну пам'ятку — власну церковцю; українську громаду Вашингтону збагатив своєю ідейністю, правістю і патріотизмом.

В неділю 9-го жовтня 1960, в год. 1.15 по пол., помер о. Василь на удар серця.

Згідно з церковними правилами, п'ять українських православних священиків, на чолі з деканом филаделфійського Деканату о. Савчуком, одягнули Покійного в священичі ризи. Спочив він у тих старих ризах, вишиваних українськими руками на батьківщині, які зберіг ще з Волині, коли був настоятелем Рівенського Православного Собору. Після цієї церемонії, тіло Покійного перевезено до Парафіяльного Храму при 16 вулиці, де спочивало воно до пізнього вечора в середу, коли відвезено його до Бавид Бруку для похоронів.

Першу панахиду відправлено в понеділок увечері. У вівторок вранці почалась літургія над домовиною і того ж дня увечері панахида. Десять священиків брало в них участь, а промовляли о. мітрат Мицик та о. декан Савчук і о. декан Сейр, внук Вудро Вилсона — декан Вашингтонської Епископальної Катедри, який прощав Покійного, як добрий приятель особисто і від імени парафіян своєї катедри, в якій наша Православна Парафія була гостем протягом п'яти літ, поки набула свою церкву.

В середу вранці відправлено Літургію. По полудні о 4-ій годині була Урочиста Похоронна Служба Божа з участю Владики Архиепископа Мстислава, о. протопресвітера Весоловського з Ню Йорку та 12 священиків. Владика Мстислав, особистий приятель Покійного, виголосив зворушливу промову над домовиною. В усіх цих відправах взяло численну участь наше вашингтонське громадянство обох віровизнань, демонструючи щирий жаль по втраті свого передового душпастира та громадянина, віддаючи честь Його пам'яті. Між численними вінками від вірних і приятелів були теж від б. комбатантів Української Армії та від б. комбатантів УГА, які живуть у Вашингтоні.

Похорон відбувся в четвер, 13-го жовтня на Українському Православному Цвинтарі на Оселі УАПЦ в Бавнд Бруку, Ню Джерзі, із участю Владики Митрополита УАПЦ, Високопреосвященого Івана, Владики Архиепископа Мстислава, численного священства, вірних земляків і друзів Покійного та рідні. Після відправ та промов Митрополита Івана, Архиепископа Мстислава, о. протопресвітера Весоловського від Консисторії, двох священиків сусідів Покійного з парафії на Волині, та голови уряду Вашингтонської парафії п. А. Білецького — о. Василь спочив на віки поміж двома добрими друзями, сл. п. проф. Михайлом Олексієвичом Вєтуховим, президентом УВАН в ЗДА, і сл. п. о. Петром Білоном, б. військовим священиком Армії УНР. На цвинтарі, де вже лежить кусок української історії, спочив ще один її співтворець.

Відбулася традиційна спільна похоронна трапеза з участю 100 осіб, під час якої старі друзі сл. п. о. Василя промовами й спогадами звеличували Його пам'ять. І так закінчилися похорони о. протопресвітера Василя Варварова.

(с)

● **Агенти Федерального Бюра Інвестиґацій** і поліція Ванкуверу в Британськім Колумбії в Канаді заарештувала одного з тих злочинців, за яким пошукувало довший час ФБІ. Цей злочинець — це 32-річний втікач Джозеф Корбетт, якого пошукували за вбивство багатого промисловця з Колорадо — Адольфа Курса Третього.

Українець дорадником провінціональної бібліотеки

У висліді старань М. Е. Доналдсона — бібліотекаря Саскачеванської провінціяльної книгозбірні в Ріджайні, запрошено д-ра Богдана Казимиру, бібліотекаря - архіваря Саскачеванської Корпорації Силових Станцій, на дорадника цієї установи. Завданням нашого земляка буде дораджувати при селекції нових видань до чужомовної збірки цієї бібліотеки та вказувати на засоби, як зацікавити різні етнічні групи книжками в їхніх рідних мовах. Як відомо, уряд Саскачеванської провінції кожного року призначує певну суму грошей на книжки українською, німецькою і французькими мовами.

Відвідини проф. Івана Мірчука

В Канаді перебував під теперішню пору проф. д-р Ів. Мірчук, ректор Українського Університету у Мюнхені. Ціллю поїздки проф. Мірчука є поінформувати громадянство про працю цієї установи, яка відзначує 40-річчя свого існування, та заохотити канадійських українців помогти фінансово у дальшій розбудові і продовжуванні наукової праці УВУ. Проф. д-р Ів. Мірчук прибув до Ріджайни з Вінніпеґу в суботу 1 жовтня ц. р. в товаристві ред. Романа Данилевича. Того самого дня вечором відбулася зустріч українського науковця із членами місцевого Відділу КУК і представниками Українського Клюбу Професіоналістів і Бизнесменів у готелю „Дрейк". В неділю 2 жовтня стараннямм місцевого Відділу КУК зорганізовано віче в залі УНО, на якому проф. Мірчук представив історію єдиного у світі вільного українського університету та з'ясував плян і можливості його дальшої праці. Після дискусії зібрані порішили зорганізувати Т-во Прихильників Українського Вільного Університету, якого члени платили б місячно однодолярові вкладки і в той спосіб несли б матеріяльну поміч цій установі. Крім цього переведено одноразову збірку на потреби УВУ.

А. К.

Передвиборче віче в Дітройті

Дітройт, Миш. — Українсько-Американська Республіканська Федерація Стейту Мишиґен скликала на день 23 жовтня передвиборче віче, на якому промовляли кандидати на різні стейтові пости і конґресмен Елвін Бентлі, який старається здобути місце сенатора. З українців промовляли П. Рогатинський, В. Тустанівський, А. Мілянич І. Білоус, С. Мамчур, А. Біловус і М. Мозола. Промова п. Бентлі відносилась до його праці в Конґресі до українських справ, головно щодо пам'ятника і значка Т. Шевченка і до освободження України.

Понад двістіп'ятдесят зібраних осіб гаряче оплескували бесідників і обіцяли розгорнути пропаґанду за республіканською листою. Вічем проводив адвокат Михайло Мозола.

І. Б.

Загальні Збори Відділу КУК в Ріджайні

18 вересня відбулися в залі УНО чергові Загальні Збори Відділу КУК у Ріджайні, на які прибуло поверх 70 осіб. Зборами проводив Василь Ліска, голова Клюбу Українських Професіоналістів і Бизнесменів у Ріджайні, секретарював інж. Володимир Непіп. Звіт із пророблеиої праці здавав д-р Петро Воробій, голова Відділу. У звітовому році приготовано відзначування Листопадових Роковин, різдвяний концерт українських коляд через місцеві радіовисильні, Січневі Роковини і Шевченківський концерт. Крім цього відбуто 3 народні віча, на яких промовляли: інж. Дмитро Андрієвський, Ірина Пеленська, гостя з Австралії і Володимир Кохан, екзекутивний директор КУК. Переведено теж збірку між громадянством на пам'ятник Т. Шевченкові у Вінніпеґу. Ця акція принесла поверх $1,000. Фінансовий звіт здавав О. Топольницький. Над звітами вив'язалася жива дискусія. Опісля д-р Б. Казимира предложив від імені Номінаційної Комісії список членів Управи на черговий діловий рік. Нову Управу вибрано в такому складі: д-р Петро Воробій — голова; інж. Петро Олійник — 1-ий заступник і реф. зовн. зв'язків; Володимир Саґаш — 2-ий заступник і реф. імпрез; представниця жіночої секції — 3-ій заступник; інж. Зенон Басараб — секретар; Василь Весоловський — касієр; Олекса Топольницький — фін. референт; проф. Михайло Гуменюк — шкільний референт і д-р Богдан Шухевич — культурно-освітній референт. Членами Управи є голови поодиноких організацій, які входять до Відділу КУК. До Провірної Комісії належать панотці із трьох українських церков.

Можна сподіватися, що новообрана Управа осягне намічені цілі, бо в громадянства є добра воля допомогти, а добра заправа і осяги з минулого року запевнюють дальшу розбудову громадського життя української спільноти в столичному місті Саскачеванської провінції.

Обидві партії збирають партійні фонди при допомозі 100-долярових прийнять

Вашингтон. — Обидві партійні організації енерґійно збирають фонди на виборчу кампанію при допомозі прийнять, які коштують кожного учасника по $100, або принаймні по $50. Такі прийняття, залежно від числа учасників і ціни вступу, приносять партійній організації по $100,000, $200,000 а то і 300,000. Обід в найкращому готелі коштує по $15 до $20, разом із обслугою і „чайовим", а решта йде на партійний виборчий фонд. Крім того окремі комітети звертаються до багатших осіб і до підприємств, просячи про даток на виборчу кампанію датків у висоті від $1,000 до $5,000. Ці прийняття відбуваються від січня ц. р., вони будуть іти під час виборчої кампанії і після неї. В Ню Йорку пані Ф. Д. Рузвелт і колишній сенатор Герберт Лімен будуть господарями на прийнятті в готелі Астор, в дні виборів 8-го листопада. Квиток вступу коштуватиме по $60, прийняття буде продовжуватися до пізна вночі, і присутні зможуть довідатися про виборчі висліди. Це прийняття називається „обідом перемоги".

Комуністи використовують нужду в Північній Бразилії

Ресіфе, Бразилія. — Співробітник щоденника „Ню Йорк Таймс" відвідав північно-східню частину Бразилії і ствердив, що комуністи використовують нужду місцевого населення для ширення своєї комуністичної ідеології. В тій частині Бразилії живе коло 20 мільйонів населення, прибутки якого не перевищують пересічно на $100 на особу річно. Комуністична партія бідних селян дивиться на Кастра і на комуністичний Китай Мао Тсе-тунґа як на країни, які треба б наслідувати і Бразилії. Комуністична ідеологія має великий вплив на Селянську Ліґу, голова якої саме тепер відвідує комуністичний Китай. Той голова Франсіско Хуліао всіма засобами старається поширити свій рух і до південної Бразилії. Комуністичний Китай запрошує до себе в гості щораз більше науковців і студентів з північної Бразилії. Цією справою займається Товариство Китайсько - Бразилійської Приязни, бо між Бразилією і комуністичним Китаєм немає дипломатичних зв'язків.

Імпреза „Таборовий день" Пластової Станиці в Торонто

День сьомого серпня був гарячий, соняшний, погідний. Саме такого дня ми вижидали, щоб відбути нашу запляновану пластову імпрезу. Імпрезу призначено для громадянства, батьків і молоді. Усім їм хотіли учасники пластових таборів дати показ із побуту таборового життя, яке багате змістом зайнять і пригодами серед чарівних лісів Пластової Січі. Згідно із пляном, імпрезу почато напередодні святочною ватрою над берегами озера Онтеріо. Ватра горіла яркістю полумені, що неслась у далечінь ночі, а з нею неслись пісні, спогади, дзвінкий сміх. Так, Це була справді неповторна картина ватри, що горіла багаттям і юністю пластових сердець.

Неділя сьомого серпня почалась участю всіх таборовиків і гостей у Богослуженні, яке відслужив о. Жолкевич на лісовій галявині в тіні розлогих дерев.

Слідуючим етапом Таборового дня була передача куреня, який побудував на Пластовій Січі для пластової молоді Український Народний Союз. Головний Уряд Народного Союзу заступав на імпрезі гість д-р Я. Падох і делегат Канадійської Канцелярії УНСоюзу, Б. Зорич. Церемонією передачі проводив голова Таборової Комісії сен. Велигорський. Голова Крайового Проводу сен. О. Тарнавський вітав д-ра Падоха, підкреслюючи факт фундації куреня, як один із чергових виявів меценатства УНСоюзу.

Довкруги куреня в чотирикутнику стояли лави пластунів, за ними гості. Чергувались короткі промови: подяку від Пластової Станиці зложив УНСоюзові сен. Вжесневський, коротко вітав присутніх від УНСоюзу в Канаді Б. Зорич. Річево відповів д-р Падох. Слід згадати ще про чуттєві моменти передачі куреня, а саме подачу китиці квітів гостеві д-рові Падохові, момент перетинання ленти як символу передачі куреня на власність пластунам. Була ще рецитація сен. Сагайдаківського п. н. „Ода залізу", був ряд продуманих церемоній, зв'язаних із актом передачі куреня. Цілість тої частини свята пройшла гарно й оставила симпатичне враження.

Після полудня на одній із найбільших полян Пластової Січі всі учасники літніх таборів пройшли дефілядним маршем під звуки музики. Їх вітали рясними оплесками гості. В дефіляді пройшли як окремі частини табори новачок, юначок, новаків, юнаків із своїми таборовими булавами. Зчерги всі табори провели цікаві фраґменти таборових зайнять. Табір новачок „Квіти з України" інсценізував новацькі пісні, табори юначок провели впоряд, рухові вправи, змагові гри, новаки вивели фигурний марш, показ експедиції ракетою на місяць, юнаки дали зайняття із табірництва — розташування шатер на скорість. Цілість показу таборових зайнять була цікавим монтажем, який відтворив фраґменти з життя таборів пластової молоді, відтворив багатство таборових буднів, що дають нашій молоді невичерпне джерело переживань у шляхетному змагу, безліч чудових хвилин радости та перебування серед чарів лісу, зелені, сонця, юного сміху та звуку рідних пісень.

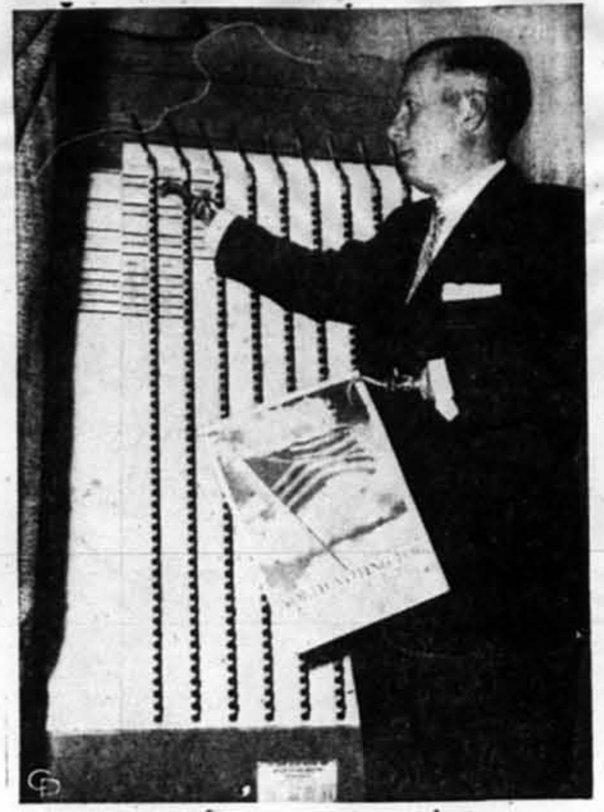
Надходив вечір, як під звуки пластового гимну хорунжі звели вниз прапори і всі торжественно проспівали слова молитви „Царю Небесний — Джерело світла".

Здається всі гості були вдоволені цього дня з гостювання на Пластовій Січі!

Вечірній сумерк зустрінув всіх на поворотних шляхах до Торонта.

Б. З.

ЗА МАСОВУ УЧАСТЬ У ВИБОРАХ

Організація Американських Ветеранів веде від сучасну пору посилену кампанію за участь якнайширших мас американського народу в цьогорічних виборах. На фото: Крайовий командант ветеранів воєнний інвалід Гаролд Рассел демонструє в Ню Йорку вживання машини до голосування.

Густий пил оточує Землю на висоті 100 миль

Сан Антоніо, Тексас. — Директор Смітсонської Астрофізичної Обсерваторії в Кембріджі, Массачусетс, д-р Фрід Л. Віпел, промовляючи на зборах науковців на летунській базі Прукс, заявив, що над Землею на висоті 100 миль находиться пояс туже густого пилу, який є на 10,000 разів густіший як дальше віддалені від Землі космічні простори. На думку д-ра Віпла той густий пил не є небезпечний для летів астронавтів, бо він не може перешкоджувати летові людини, але зможе мати злий психологічний вплив на пілотів, які будуть в кабінах, де чутимуть, як до стін комор вдаряють маленькі частини того густого пилу. „Це не буде служити для того, щоб успокоювати нерви астронавтів", — казав цей науковець, і „тому будівничі космічних кабін повинні будувати стіни ракет-літаків із такого матеріялу, щоб люди в кабінах не чули ударів пилових частин, коли ракети перелітатиммуть через пояс того пилу, що є на висоті 100 миль".

Ґвінея прийняла американську допомогу

Конакрі, Ґвінея. — Комунофільський режим Ґвінеї, встановлений вишколеним у Празі колишнім французьким робітничим діячем, президентом Секу Туре, прийняв — після довгого вагання — пропозицію Америки на фінансово-технічну допомогу. Переговори в цій справі велись довго, бо ґвінейці, покликуючись на „дуже прості" тексти умов з Москвою і Пейпінґом, не хотіли погодитись на обов'язкову передумову для допомоги збоку ЗДА будь-якій закордонній країні, а саме, щоб дана країна, в цьому випадку Ґвінея складала звідомлення про спосіб зужиткування допомоги. Такі умови ЗДА мають з 65 країнами, включно з З'єдиненою Арабською Республікою і Марокко. Остаточно Ґвінея погодилась і таким чином ЗДА стають її допоміжною державою поруч СССР, який признав Ґвінеї $35,000.000 позики та комуністичного Китаю, який признав $25,000.000. ЗДА признали Ґвінеї 150 студентських стипендій для студій в американських високих школах та почали постачати їй спорошковане молоко й харчі. Виїхала туди мала Комісія для вивчення потреб Ґвінеї. Західня преса твердить, що з великих комуністичних плянів на побудову в Ґвінеї великої радіостанції, нового летовища, шляхів, великої друкарні і т. п., мало-що вийшло, і мабуть це й стало причиною, що Ґвінея починає оглядатись і на Захід.

Короткі Вістки

● **Три радіові станції в Сентралії, Іллиной,** нарікають на те, що хтось був вилучив їхні мікрофони або перервав їхні електричні сполучення, коли промовляв Ніксон, і внаслідок того вони не могли передавати цієї віце - президентської промови. Ці станції внесли скаргу до Федеральної Комунікаційної Комісії і повідомили про цей випадок Федеральне Бюро Інвестиґацій.

● **Міський суддя** в Ню Йорку Дейвід Мелбін звільнив від вини 19-річного українця Михайла Кострибу, якого оскаржували за „невідповідну поведінку" під час протихрущовських демонстрацій перед будинком Об'єднаних Націй, коли Кострива хотів спалити совєтський прапор. Суддя визнав, що немає причини карати Кострибу, бо немає потрібних доказів на його вину.

● **Євгеній Чернобров** був 19-річним совєтським вояком, який після одної бомбової атаки німців — утік з війська і скрився в домі батьків на передмісті Москви. Вони скривали його там впродовж 18-х років в маленькій сутереновій кімнатці, легковажучи проголошені амнестії за дезерцію. Тепер, коли той дім мають розібрати, Чернобров вийшов з криївки і зголосився на поліцію.

● **Англійська преса** критикує обох американських кандидатів на президента за їх передвиборчу кампанію, вважаючи, що вони — всупереч державній рації — втягнули у передвиборчу полеміку „делікатні" закордонно - політичні справи, які повинні бути залишені дипломатії і відповідальним урядам. Англійські слухачі телевізійних двобоїв Ніксона і Кеннеді є за твердженням „Дейлі Телеграму" і „Ікономіста" більш здезорієнтовані, як поінформовані про дійсні цілі названих кандидатів, коли один з них стане президентом.

ТАРЗАН, ч. 4547. Плем'я демонів.

— Ми йшли слідами всіх сплїток, — продовжував Біґгім. — Залишилася ще сплітка, яка вимагала перешукати ці гори.

— Але тієї ночі провідник експедиції затримався, заявивши, що плем'я малих демонів їх всіх повбиває...

— А тоді Калп зробив поважну помилку. Розлютований, він пробував канчуком змусити людину до послуху!